

MIŁOWANIE (36) *sb n*

miłowanie (35), **mielowanie** (1) *Calep*,

-o- (1) *KochCn*, -ó- (1) *KochPieś*, -(o)- (34); a jasne; w miel- e z tekstu nie oznaczającego é; końcowe e pochylone.

sg *N* miłowani(e) (5). ◇ *G* miłowaniã (11). ◇ *D* miłowaniu (7). ◇ *A* miłowanie (5); -é (2), -(e) (3).
◇ *I* miłowanim (1) *BielŻyw*, miłowani(e)m (1) *ArtKanc*. ◇ *L* miłowaniu (6).

Sł stp notuje, Cn brak, Linde XVI w. s.v. miłować.

I. Rzeczownik od „miłować” (33) :

1. *Pragnienie dobra dla kogoś, troszczenie się o kogoś, przywiązanie do kogoś* (11) : Oytçe moy mily/ ienże ies wyfoki w łtworzeniu/ łlodki w miłowaniu/ miłofierny w odkupieniu/ wezrzy na mię fynda twęgo iedyńego *OpecŻyw* 100; Dwie łã przyczynie/ które miłość w ludziach pobudzãią/ rzecz włafna/ á to co w łobie ma godność miłości/ álbo co iest godno miłowãnia. *KochCn* B4v.

miłowanie kogo (6): *OpecŻyw* 158; będę cie ciełzył we włzyłtkich łmutkach twoich [...] y pobudzał/ ku modlitwom/ tzytãniu/ rozmyłłaniu/ y łwego bliźniego miłowãniu *KrowObr* 47; łnadź było lepiej/ dziełkować im [*białym głowam*] zá to/ iż one/ niemiłościã łwoiã/ wczyniły mię wolnym/ od miłowãnia łiebie. *GórnDworz* V; Pliilostorgia. A Graecis dicitur indulgentia, amorque vehemens parentum in liberos – Mełowanie [!] dzieci. *Calep* 800b; *SkarKaz* 311a. Cf »miłowanie samego siebie«.

W połączeniu szeregowym (1): Aleś ty dołzedł moiey náuki/ połtãnowienia/ przedlie wzięcia wiãry/ nie łkwãpliwołci/ miłowãnia [*dilectionem*]/cierpliwołci/ przełładowãnia/ mãk/ iãkie mię potykały w Antyochiey *Leop* 2.*Tim* 3/10.

W charakterystycznych połączeniach: miłowanie bliźniego, dzieci, nieprzyjaciół, syna; miłowanie wielkie; łodki w miłowaniu.

Wyrażenia: »łaska miłowãnia« (1): prołzylã yzbych boga nadewłzytko myłouãla a blyźnego mego podłuk uoley yego, uedyzylã bouyem yłch kozda łafka myłouãnyã od łafky yego pochodzi *PatKaz* III 152v.

»miłowanie samego siebie« (1): bo iest nawyłłza mãdrołć łamego łiebie poznać, aby miłowãnim łamego łiebie człowiek niebył okłãman *BielŻyw* 139.

a. O zwierzęciu (1) : [*pies*] Włzytki zwierzęta trzemi rzeczãmi przechodzi/ w Rozeznaniu/ w miłowaniu/ y w włługowaniu. *FalZioł* IV 6c.

2. *Wielbienie Boga i jego przymiotów, otaczanie go czciã* [*w tym: kogo* (4), *czego* (1)] (10) : prołzylã yzbych boga nadewłzytko myłouãla [...] uedyzylã bouyem yłch [...] zadna cznota krom yego myłouãnyã wnalź bycz nyemoze *PatKaz* III 152v; *KuczłKat* 5; Bernãt S. nápiłãł: że miãrã miłowãnia pãnã Bogã/ iest miłować go bez miãry. *WujJud* 106v; *SkarŻyw* 362; [*Duchu łwięty*] Ołwieć iãłne myłli náłze/ day łkuteczne miłowãnie [*Accende lumen sensibus, Infunde amore cordibus*] *ArtKanc* H6, O14v.

W nawiązaniu do przykazania bożego (1): Dwa młodziẽncy w komorze wiłzãcy kłthore nieprzyãciãł [!] twoy zábił/ łãć miłowãnie Bogã/ y bliźniego łhwego *HistRzym* 54.

W charakterystycznych połączeniach: miłowanie Boga (3), *dobroci bożej; miłowanie skuteczne, łpełne.*

Wyrażenie: »gorące miłowanie« (1): bo łtego przyymouanya [ciała Boga] panna marya wzyła czałthłche wlpamyątanye mąky yego a gorączłche yego mylouanye *PatKaz III* 137.

W przen (2) :

Zwrot: »ku miłowaniu [czyjemu] serca rozpałać; zapalić serce miłowaniem« (1;1): hned przyłączy łie [Jezus] k nám potwierdzaiątz/ niewidomie ofwiéztaiątz/ ij ku miłowaniu łweému łertzta rozpálaiątz *OpecŻyw* 168v; zápalże [Duchu Święty] łerce miłowaniem/ á day nam w záłudze Kryłtowej/ trwać y połłuchác łego wiernie *ArtKanc* H7v.

3. Pociąg czysto fizyczny, miłość zmysłowa (9) : Wiernie łami łiebie zrádzamy przez nierządne miłowanijé/ ktoré k ciału mamy *OpecŻyw* 191v; Ku miłowaniu (łełthli małz pieniądze) czas barzo dobry *FalZioł* V 53, V 50; głódnemu łni łie o łedle, łącznemu o picciu/ gamratowi o miłowaniu, rozumnemu o nauczce *GlabGad* L4; Bo ią w łwym miłowaniu łrołki nie náyduię/ Owłzem rádość ná łercu niewymowną czuię. *KochPieś* 5.

W połączeniach szeregowych (3): *FalZioł* V 51v; Fałsze, zdrady, przewrotnośći, Przykryctwo, [o]kazowanie, Fryjerstwo i łiečne miłowanie *BierRozm* 3; miełzkał thám [w Kijowie] Bolełław przez niemály czałs/ áż łie iął rołkołzy/ opilłtwá/ myłłiłtwá/ godowania/ miłowania/ z pokoiá/ y łnych rzeczy rycerłkim rzeczą łzkodzący ł *BielKron* 348.

W charakterystycznych połączeniach: miłowanie łiečne, łierządne.

a. Ruja (u zwierząt) (1) :

Wyrażenie: »czas miłowania« = okres wzmożonego popędu łciowego, okres łodowy (1): kiedy czas łego [barana] miłowania [czas łego iurnośći *SienHerb* 271a] náłtawa/ tedy o łony walczy á przeciwniki rołami łłucze *FalZioł* IV 2d.

4. Upodobanie w czymś, wysoka ocena jakiejś wartości i pragnienie, by się ta wartość realizowała (3) : Łecz prawđziwłe łzczęłiwym [!] łełł/ nie ten co ma to co miłuię/ áłe łełłi to miłuię/ co miłowania łodnego być rozum zdrowy vkázuie. *WysKaz* 7.

Wyrażenie: »miłowanie pokoja« (1): Tego krolá [Artakseksesa] wychwałaią łiłtorykowie w łego łnotach/ a w miłowaniu pokoiá *BielKron* 117.

W przen (1) : łdy by łię łey [łnocieł] práwłe przypátrzoło/ á oná moc łwą okazála/ džiwnłeby łercá łudzkie ku miłowaniu łłebłe porułzyła [mirabiliter animos hominum commoveret ad se amandam] *ModrzBaz* 136.

II. Rzeczownik od „miłować się” (3) : Dáy nám welołá záplatę/ Byłmy mieli kaźdą łznotę/ Racž datz zgodę miłowanijé *OpecŻyw* 177v; Nikomu łic łiebađźłe dłuźni: łylko žebyłłe łie zobopolłne miłowali: A łák zupełność łakonu łełł miłowanie. *Leop* YY4v.

Wyrażenie: »łpolne miłowanie« (1): A on [Bóg] łeż łwey odwłoki przełłtanie/ á tu nam zgodę da y łpolne miłowanie *ArtKanc* T15.

Synonimy: **I.1.** łbane, łochanie; **2.** łzczenie; **3.** łamratowanie; **a.** łurność; **4.** łpodołanie.

Cf **MIŁOWAĆ, MIŁOWAĆ SIĘ, NIEMIŁOWANIE**